

WHAT'S THE 411 IN ROTTERDAM?

Advies over urban culture
en de mogelijkheden voor een
urban culture podium in Rotterdam

JongRRKC
Oktober 2008

WHAT'S THE 411?

De titel van het JongRRKC- advies *What's the 411 in Rotterdam?* is een directe verwijzing naar de hiphop/urban scene in Rotterdam, naar de hiphop/urban scene als onderdeel van de culturele sector en naar kennisoverdracht en zelfexpressie.

Het Amerikaanse equivalent van ons telefonische informatie-nummer – 1888 - is 411 (Four-One-One). Vanwege de associatie met informatie is onder de Amerikaanse jongeren de kreet 'What's the 411?' ontstaan. In het kort 'Wat is de laatste stand van zaken?'.

En dat is precies waar het in dit advies om draait: Wat is de laatste stand van zaken in de Rotterdamse urban culture? JongRRKC behandelt deze vraag door niet alleen te kijken naar de urban sector zelf, maar ook naar de positie van die sector in het Rotterdamse culturele veld.

De term verwijst daarnaast naar een ontwikkeling in de pophistorie die exemplarisch is voor de urban scene. *What's The 411?* is ook de titel van het debuutalbum (1992) van The Queen of HipHopSoul, Mary J. Blige. Dit album betekende de officiële cross-over tussen hiphop en soul, en de start van een nieuw tijdperk binnen de urban/hiphop culture. Bovendien was Mary J. met haar stijl de voorloper van artiesten als Beyonce, Rihanna, Kelis en Alicia Keys, die ook nu nog veel met rapartiesten samenwerken. In 2006 ontving Mary J. Blige 'The World Music Legends Award', vanwege haar vernieuwende muzikale verdiensten in het begin van de jaren negentig, in de voetsporen van eerdere winnaars, zoals Michael Jackson, Whitney Houston, Luciano Pavarotti, Prince, Elton John en Placido Domingo.

Mary J. Blige staat hiermee symbool voor excelleren vanuit een kansloze situatie: Blige groeit op in een arme New Yorkse wijk, verlaat al vroeg zonder diploma de middelbare school, maar door te zingen knokt zij zich een weg naar 40 miljoen verkochte albums in 15 jaar tijd.

Juist dit gevecht met haar sociaal-maatschappelijke achterstandspositie en de uiteindelijke muzikale vernieuwing maken de titel van haar debuutplaat zo relevant voor dit advies.

Inhoudsopgave

Samenvatting	7
Inleiding	9
- Aanleiding	9
- Visievorming	10
- Leeswijzer	10
1. Definities: urban & podium	11
1.1 Wat is urban?	11
1.2 Wat is een podium?	13
2. De doelgroep en het urban aanbod	14
2.1 Demografie	14
2.2 Rotterdamse jongeren in hun vrije tijd	15
2.3 Het urban aanbod in Rotterdam	15
2.4 Wat is de behoefte?	16
2.5 Conclusies hoofdstuk 2	16
3. Pijlers van het urban culture podium	20
3.1 Investeren in talentontwikkeling en organisatie urban arts	20
3.1.1 Eisen locatie talentontwikkeling	21
3.2 Plek voor uitgaan en presentatie	22
3.3 Convenant urban programmering	23
4. Het urban culture podium en zijn culturele omgeving	24
Nabeschouwing	26
Literatuur	27

Samenvatting

Rotterdam staat al jaren bekend als dé urban stad van Nederland en het aantal jonge Rotterdamse talenten neemt gestaag toe. Deze ontwikkelingen hebben onder andere geresulteerd in een gemeentelijke investeringsbijdrage van 15 miljoen euro voor de realisatie van een urban culture podium. Echter, tot op heden ligt er nog geen concreet voorstel over de invulling van het podium, met als gevolg dat in de sector enige verwarring is ontstaan over de opzet van het project. Om te proberen duidelijkheid te verschaffen over dit onderwerp brengt JongRRKC advies uit over de mogelijkheden voor een urban culture podium en de versterking van de urban culture in Rotterdam. Doel van dit advies is richting te geven aan het te voeren beleid en de uitvoering van het bovengenoemde project. JongRRKC verwacht dat de versterking van urban culture in de basis op termijn ook impulsen geeft aan de (gehele) creatieve industrie in Rotterdam.

JongRRKC hanteert het begrip urban als cultuuruiting (lifestyle en kunstzinnige subcultuur) en het omvat disciplines als nieuwe media, dans (o.a. street- en breakdance), theater, film/videoclips, literatuur, poëzie (o.a. spoken word), beeldende kunst (o.a. graffiti), mode, zang, DJ-ing, rap en producing.

In de huidige Rotterdamse situatie constateert JongRRKC een aantal knelpunten dat steeds weer terugkomt in discussies en gesprekken met urban en andere kunstinstellingen:

1. een leemte in de ontwikkelingsketen
2. urban programmering, ontwikkeling en presentatie op de bestaande podia moet blijven
3. structureel urban arts programmering
4. vruchtbare basis van Rotterdams talent creëren

JongRRKC adviseert de gemeente de urban culture te ondersteunen langs drie pijlers en daarmee een plek te geven in de stad. Deze ondersteuning heeft vooral betrekking op het optimaliseren van de urban (talent)ontwikkelketen. Nader onderzoek moet duidelijk maken welke locaties het meest geschikt zijn

De drie pijlers zijn:

1. Het creëren van een aparte locatie voor talentontwikkeling gericht op de verschillende kunstdisciplines. De eisen die aan de locatie gesteld worden zijn divers en hebben betrekking op faciliteiten die voor de verschillende urban disciplines ontbreken.
2. Investeren in een locatie voor een kleinschalig podium (tot ongeveer 250 bezoekers) geschikt voor presentatie van talent en uitgaan. De omvang van deze locatie is gebaseerd op enerzijds de aanwezigheid van bestaande voorzieningen die zich richten op de brede basis en anderzijds op wat er aan 'top'-locaties is.
3. Urban Convenant, waarin onder andere wordt vastgelegd hoe programmeurs van het urban podium samen met programmeurs van andere podia/instellingen zorg dragen voor verbreding en structurering van het urban aanbod in Rotterdam.

JongRRKC ziet het als zijn taak om het gemeentebestuur, de kwartiermaker en de programmeurs te adviseren over de praktische uitvoering van de beschreven pijlers.

Inleiding

Aanleiding

Rotterdam staat al jaren bekend als dé urban stad van Nederland. Het aantal jonge talenten op het gebied van de disciplines zang, rap, producing, DJ-ing, dans (o.a. street- en breakdance), theater, film/videoclips, nieuwe media, literatuur, poëzie (o.a. spoken word), beeldende kunst (o.a. graffiti) en mode in de stad neemt sinds de jaren negentig gestaag toe. Als gastheer van de prijsuitreiking van de landelijke (BNN) Urban Awards heeft Rotterdam zijn landelijke positie vanaf 2005 verstevigd. Inmiddels hebben ook beleidsmakers van deze ontwikkeling kennisgenomen en staat urban in Rotterdam al ruim twee jaar hoog op zowel de politieke, culturele als maatschappelijke agenda. Dit heeft voor veel discussies gezorgd. Een van de grote oorzaken is onduidelijkheid over de definitie van de term urban (zie hoofdstuk 1). Belangrijkste aanleiding is echter de 15 miljoen euro als investeringsbijdrage voor de realisatie van een urban culture podium die het gemeentebestuur in 2006 beschikbaar heeft gesteld. De realisatie van dit urban podium vindt plaats onder de vlag van Europese Jongerenhoofdstad 2009 (Rotterdam European Youth Capital - REYC 2009)¹. Zowel het urban podium project als het onderbrengen van het project bij REYC zijn eind 2006 door de gemeenteraad goedgekeurd. In de lente van 2008 heeft REYC 2009 een kwartiermaker voor het urban culture podium aangesteld om het proces vorm te geven.

Uitgangspunt voor het urban culture podium is het creëren van een vaste thuisbasis voor de hiphoplifestyle en etnische jongeren.² Dit positieve uitgangspunt van de gemeente om de urban sector financieel en fysiek te ondersteunen is aanleiding geweest voor kritiek uit verschillende hoeken. Enkele kritieken en commentaren zijn:

- Het beschikbare budget dat bestemd is voor één locatie moet besteed worden aan urban programmering op verschillende plekken in de stad.
- Waarom één nieuwe fysieke locatie neerzetten of in een bestaande locatie investeren, terwijl de huidige (pop)podia onvoldoende financiële ondersteuning genieten en ook open staan voor urban programmering.
- Er moet vooral geen vaste thuisbasis voor de urban doelgroep komen want deze doelgroep brengt alleen maar ellende met zich mee.

Daarnaast zijn er verschillende meningen over hoe het beschikbare subsidiebedrag besteed dient te worden en/of wat de randvoorwaarden moeten zijn voor de realisatie van een urban culture podium.

Tot op heden ligt er nog geen concreet voorstel over de invulling van het podium met als gevolg dat in de sector enige verwarring is ontstaan over de opzet van het project. Om te proberen duidelijkheid te verschaffen over dit onderwerp brengt JongRRKC advies uit over de versterking van de urban culture in Rotterdam en de mogelijkheden van een urban culture podium. Doel van dit advies is richting te geven aan het te voeren beleid en de uitvoering van het bovengenoemde project. Daarbij is dit advies van JongRRKC erop gericht een voor de stad en haar inwoners optimaal resultaat te creëren. JongRRKC verwacht dat de versteviging van urban culture in de basis op termijn ook impulsen geeft aan de (gehele) creatieve industrie in Rotterdam.

---

¹ MOTIE 2898: Integratie Urban Culture Podium met Rotterdam Europese Jongerenhoofdstad 2009, PvdA, dd 9 november 2006

² Reactie wethouder Kaya op begroting 2007, dd 6 november 2006

Visievorming

Ter voorbereiding van dit advies is uitgebreid gesproken met representanten van de scene in Rotterdam en met relevante beleidsmakers en bestuurders.

De gesprekken met de diverse partijen en onze oriëntatie op het onderwerp brengen ons tot het volgende advies.

Leeswijzer

In hoofdstuk één bespreekt JongRRKC de begrippen 'urban' en 'podium'. Een duidelijke afbakening van deze twee termen vormt het begin van dit advies. In het tweede hoofdstuk volgt een uiteenzetting van demografische en statistische gegevens over de doelgroep ter ondersteuning en een beschrijving van de behoeften van de urban sector en andere instellingen. In de laatste twee hoofdstukken doet JongRRKC aanbevelingen over de mogelijkheden voor een urban culture podium in Rotterdam.

1. Definities: urban & podium

Peter van Mullem, docent Jeugdcultuur aan de Arteveldehogeschool Gent, omschrijft jeugdcultuur als *een afwijkend eiland in de gewone, brede cultuur. Jeugdcultuur is een entiteit op zich die signalen uitstuurt naar de 'mainstream' en vice versa*. Jeugdcultuur biedt jongeren als het ware een vrijplaats om te experimenteren. Niet enkel op het vlak van relaties maar ook wat betreft waarden, normen en smaak. Jongeren zijn nog erg op zoek naar wie ze willen zijn. Ze zoeken naar een eigen identiteit. Dit gaat gepaard met veel onzekerheden. Maar één ding weten jongeren zeker: ze willen het anders doen dan hun ouders. Jongeren willen anders zijn, zich onderscheiden. Tegelijkertijd hebben ze weinig of geen rechten om die veranderingen te realiseren. Dus vallen ze terug op zichzelf en op die manier ontstaan subculturen. Binnen de jeugdcultuur bestaan verschillende subculturen. Voor elke subcultuur gelden codes, taalgebruik, kleding, gedrag. Jongeren willen zich van de vorige generatie onderscheiden, maar ook van elkaar.³ Een van de meest prominente jeugdculturen in grootstedelijke setting is op dit moment de urban culture.

1.1 Wat is urban?

Urban is een overkoepelende term die vooral na het jaar 2000 wordt gesignaleerd om de hiphoplifestyle met al zijn aanverwante stijlen (o.a. dancehall, reggaeton, R&B) aan te duiden. Het is een vorm van creativiteit die is ontstaan vanuit een sociaal-maatschappelijke achterstand, waarbij authenticiteit en echtheid centraal staan. Urban is een jongerencultuurstroming waaraan oorspronkelijk voornamelijk invulling werd gegeven door minderheidsgroeperingen. Zwarte straatcultuur en urban zijn in dit stadium begrippen die inwisselbaar zijn. Vooral sinds het nieuwe millennium identificeren ook andere bevolkingsgroepen zich steeds meer met deze cultuurstroming. Urban is niet meer 'slechts' voor de zwarte straatjongeren; deze subcultuur overstijgt etnische achtergronden. Daarnaast omvatten de cultuuruitingen van urban culture diverse disciplines zoals: zang, rap, producing, DJ-ing, dans (o.a. street- en breakdance), theater, film/videoclips, nieuwe media, literatuur, poëzie (o.a. spoken word), beeldende kunst (o.a. graffiti) en mode.

Naast echtheid en authenticiteit is een ander kenmerk van deze subcultuur dat de leden vaak meerdere disciplines tegelijkertijd beoefenen;

- een breakdancer die aan graffiti doet
- een rapper die tevens grafisch ontwerper is
- een muziekproducer die ook evenementen organiseert, etc.

Mede door deze clustering van verschillende kunstdisciplines en stijlen is urban dé jongerencultuur van het moment.

Bovenstaande definitie is vanwege zijn heterogeniteit aanleiding voor heftige discussies en begripsverwarring. Duidelijk is wel dat de doelgroep, die beleidsmakers onder de urban groep scharen, zichzelf niet altijd als zodanig benoemt. JongRRKC herkent drie begripsvarianten.

1. **Urban in enge of oorspronkelijke zin:** hierbij speelt vanwege de oorsprong van de hiphoplifestyle uit de zwarte straatcultuur de etniciteitsgedachte een rol. Er

---

³ *Jeugdcultuur: een stijnguerrilla?* - Heleen Moyaert, Arteveldemagazine: Arteveldehogeschool Gent, 2007

wordt uitgegaan van een (artistieke) achterstandspositie bij vooral etnische minderheidsgroeperingen. Sociaaldemografische gegevens tonen aan dat deze groeperingen in Rotterdam de komende jaren in omvang toenemen, vooral het aandeel jongeren.

2. **Urban als cultuuruiting:** hierbij laat men etniciteit los en wordt uitgegaan van een levensstijl met rap, hiphop, R&B, breakdance, graffiti, spoken word etc. Hoewel de hiphoplifestyle vanuit de zwarte straatcultuur is ontstaan (net als bijv. jazz), worden andere etnische groeperingen niet uitgesloten. Inmiddels identificeren ook veel westerse jongeren zich met de hiphoplifestyle en urban cultuuruitingen. De kenmerken authenticiteit, echtheid en het multi-disciplinaire hebben hier vooral betrekking op de achterstand, die los gezien moeten worden van etniciteit. Sterker nog, het laagdrempelige van deze subcultuur en de hoogwaardige mogelijkheden ervan brengen steeds meer crossculturele verbindingen tot stand. Een ontwikkeling die kenmerkend is voor een grote stad.
3. **Urban in brede zin:** deze begripsvariant gaat in op de grootstedelijke betekenis van urban. Urban is volgens deze definitie alles dat zich in de stad afspeelt. Binnen deze definitie van urban vallen ook uitingen van jongeren die in Rotterdam wonen en bijvoorbeeld aan ballet doen en/of een klassieke muziekopleiding volgen. Deze brede definitie van de term 'urban' geeft erg weinig beleidsmatig houvast en is naar de mening van JongRRKC overbodig. Deze invulling van het begrip geeft - vanuit de grootstedelijke basis - veel minder zicht op achterstanden in artistieke ontwikkeling en/of gebrek aan vaste presentatievormen van kunstproducten bij de verschillende disciplines van de (sub)groep zoals die onder definitie 2 is besproken.

I know it when I see it

JongRRKC hanteert het begrip urban in de hierboven beschreven tweede variant:

- urban als cultuuruiting (lifestyle en kunstzinnige subcultuur)
- het begrip urban omvat diverse disciplines als zang, rap, producing, DJ-ing, dans (o.a. street- en breakdance), theater, film/videoclips, nieuwe media, literatuur, poëzie (o.a. spoken word), beeldende kunst (o.a. graffiti) en mode
- de doelgroep voor wie het beleid geïntensiveerd moet worden om de urban culture te ondersteunen en een podium te bieden heeft grofweg de leeftijd van 10 tot 35 jaar

Door de diversiteit aan disciplines en onduidelijke grenzen van het begrip urban is het ondoenlijk een afbakening te geven van kunst- en cultuuruitingen. JongRRKC sluit zich aan bij de zienswijze van opperrechter Potter Stewart van het United States Supreme Court die in 1964 probeerde het begrip *hard-core pornography, or what is obscene* te definiëren. Hij zei wijselijk daarover "I shall not today attempt further to define the kinds of material I understand to be embraced . . . but I know it when I see it . . .".⁴ Hetzelfde geldt voor het begrip urban. Uit voorbeelden valt op te maken welke kunstproducten onder het begrip urban vallen, maar hiervoor kan geen strakke definitie worden gehanteerd.

Om een goede invulling te kunnen geven aan bijvoorbeeld een programmering op urban dans of beleid te voeren op urban cultuuruitingen is grote kennis van de scene en wat er leeft binnen de doelgroep noodzakelijk. De door JongRRKC gehanteerde definitie en afbakening geven voldoende aanknopingspunten voor

---

⁴ *Jacobellis v. Ohio*, 378 U.S. 184, 197, Supreme Court of the United States, 1964

de gemeente om beleid op te voeren en om vorm en richting te geven aan ons advies.

- In aanvulling op deze definitiekwestie hecht JongRRKC er aan op te merken dat urban culture niet equivalent is aan het heersende negatieve imago waaraan veelvuldig wordt gerefereerd. Het gaat niet om gewelddadige 'Gangsta's' die al rappend en volgehangen met 'bling-bling' hun 'bitches slapen'. Dit, door moderne media veelvuldig geprojecteerde beeld, heeft weinig tot niets te maken met de urban culture waarover wij hier spreken.
- Maatschappelijke problemen zijn echter wel onderwerpen die binnen urban culture ter sprake komen. Dit geldt trouwens voor alle cultuuruitingen, want ook in de traditionele kunst speelt fascinatie met geweld een grote rol (bijv. Shakespeare en Homerus).
- JongRRKC richt zijn advies op versterking van urban kunst- en cultuuruitingen zoals zang, rap, producing, DJ-ing, dans (o.a. street- en breakdance), theater, film/videoclips, nieuwe media, literatuur, poëzie (o.a. spoken word), beeldende kunst (o.a. graffiti) en mode.

1.2 Wat is een podium?

Naast de vraag over wat het begrip urban is rijst tegelijk de vraag 'Wat is een podium?' In de discussie die is gevoerd over een urban culture podium werd veel aandacht besteed aan een gebouw waar een en ander zou moeten plaatsvinden. JongRRKC is van mening dat de gedachten in breder perspectief gezet moeten worden en dat een podium niet per definitie één fysieke locatie betreft. Leidend in onze visie is de vraag waar behoefte aan is en waarin de gemeente dus zou moeten faciliteren. Om de urban kunst en cultuur in Rotterdam te versterken is meer nodig dan alleen een fysieke plek om op te treden of (zich) te presenteren.

In ons advies spreken wij over een podium voor de urban culture. Hierbij moet in het oog worden gehouden dat wij daar niet louter één fysieke plek onder verstaan, maar het begrip podium in de breedste zin van het woord gebruiken. Het advies van JongRRKC bespreekt drie niveaus:

1. In enge zin is een podium een verhoging in een zaal waarop een artiest kan optreden.
2. In bredere zin wordt vaak het pand waarin een dergelijke verhoging zich bevindt als podium aangeduid.
3. In meest brede zin is een podium verzameling van plekken waar of waarop kunst en cultuur gepresenteerd kan worden.

2. DE DOELGROEP EN HET URBAN AANBOD

Om de richting van dit JongRRKC-advies te legitimeren is enige achtergrondkennis van de Rotterdamse jeugd en de urban scene noodzakelijk. Eerder is al geconstateerd dat urban culture breder is dan alleen de disciplines dans en muziek, het omvat ook beeldende kunst, theater, literatuur en film/nieuwe media. Ook is urban dé jongerencultuur van het moment en bestaat het uit meer dan alleen maar hiphop dat de oorsprong is van dit overkoepelende genre. Urban is tevens een subcultuur die veel door niet-westerse jongeren wordt aangewend. Inmiddels zijn ook veel westerse jongeren goed vertegenwoordigd in dit heterogene genre.

Dit hoofdstuk bespreekt enkele algemene demografische ontwikkelingen en onderzoeksgegevens over de vrijetijdsbesteding van Rotterdamse jongeren. Ook wordt een opsomming gegeven van enkele Rotterdamse urban initiatieven, producenten en/of organisatoren. Het hoofdstuk eindigt met een beschrijving van de wens van deze instellingen voor een urban culture podium. Ter ondersteuning grijpen we terug op een aantal eerdere adviezen en onderzoeken over dit en aanverwante onderwerpen.

2.1 Demografie

De algemene constatering ten aanzien van de toekomstige demografische ontwikkelingen in Rotterdam is dat de bevolking de komende jaren niet zal vergrijzen zoals in de rest van Nederland, Rotterdam verjongt.⁵

- Jongeren tot 35 jaar maken in 2007 46,6% uit van de totale Rotterdamse bevolking. In 2025 is dit 47,6%. Deze toename lijkt klein, maar in vergelijking met de landelijke prognose blijft Rotterdam een relatief jonge stad. Landelijk is in 2007 42,7% onder de 35 jaar in 2007. In 2025 is dit door de landelijke vergrijzingstendens relatief gezien een lager percentage.
- In 2007 is het aandeel niet-westerse jongeren⁶ (tot 35 jaar) in Rotterdam meer dan de helft van het totaal aantal jongeren. Dit neemt de komende jaren toe tot ongeveer 60% (in 2025). Landelijk is in 2007 15,9% van de jongeren (tot 35 jaar) van niet-westerse afkomst. Van 2007 tot 2025 zal de landelijke bevolking met 3,6% toenemen. In dezelfde periode zal de landelijke stijging van niet-westerse burgers 29% zijn. Deze toename wordt voornamelijk veroorzaakt door de tweede generatie. Het aandeel jongeren (tot 35 jaar) van niet-westerse afkomst neemt daardoor tot 2025 ook landelijk toe.
- Bijna een kwart van de totale Rotterdamse bevolking is in 2007 van niet-westerse afkomst en onder 35 jaar. In 2025 is dat 29%.⁷

Deze demografische ontwikkelingen hebben onvermijdelijk gevolgen voor het aanbod van kunstvoorzieningen voor alle doelgroepen in de stad.

---

⁵ Centrum voor Onderzoek en Statistiek, gemeente Rotterdam

⁶ Niet-westerse burger: persoon die woonachtig is in Nederland en van wie tenminste één ouder is geboren in Turkije, Afrika, Latijns-Amerika en Azië met uitzondering van Indonesië en Japan (definitie Centraal Bureau voor de Statistiek)

⁷ *Bevolkingsprognose Rotterdam 2025*, C. Ergun, M. Bik en C. Stolk, Centrum voor Onderzoek en Statistiek, 2007

2.2 Rotterdamse jongeren in hun vrije tijd

Een van de conclusies uit de *Quickscan Rotterdamse jongeren in hun vrije tijd*⁸ van het COS en de Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur is dat deelname aan cultuuruitingen de kans vergroot dat een jongere ook uitgaat, maatschappelijk participeert en beweegt. Deze invloed van cultuurdeelname is groter dan die van persoonskenmerken, zoals leeftijd, geslacht, etniciteit en voornaamste dagelijkse bezigheid.

Een andere conclusie uit de Quickscan is dat de helft van de Rotterdamse jongeren wel eens kunstzinnig bezig is in zijn of haar vrije tijd:

- De VO-jongeren spannen de kroon, met nogal wat tekenaars/schilders, zangers, muzikanten en schrijvers.
- Het enige duidelijke verschil tussen westerse en niet-westerse jongeren is dat het aandeel dat de computer gebruikt om muziek te maken onder niet-westerse jongeren hoger ligt dan onder westerse jongeren.
- De SKVR heeft in Rotterdam het grootste aanbod op het gebied van cultuureducatie. Meer dan 50% van de jongeren kent de SKVR.
- In het verslag *Rotterdam Doet – Maar Wát?*⁹ beschrijft Janny Donker opleidings- en culturele instellingen die zich met hun curriculum in Rotterdam richten op het urban segment. De adviezen *Van de Straat: Talentontwikkeling* en de *Culture Staalkaart* van de Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur geven een soortgelijke inventarisatie met betrekking tot (urban) talentontwikkeling.

Slechts 5% van de westerse en 14% van de niet-westerse Rotterdamse jongeren heeft in 2005 geen enkele culturele voorstelling bezocht. Daarnaast bezoekt ongeveer tweederde van de jongeren wel eens feesten met live optredens. Vooral feesten met optredens van een dj of vj zijn populair. Jongeren met een niet-westerse achtergrond zijn bij deze laatste wat minder te vinden, maar komen juist vaker op feesten met live muziek, dans en/of toneel. Vooral de VO-jongeren, de niet-westerse jongeren en de scholieren in een wat hoger type onderwijs zijn vaak bibliotheekgebruikers.¹⁰

Hoewel niet-westerse jongeren minder tevreden zijn over wat er te beleven valt in de stad is er zowel onder niet-westerse als westerse jongeren een minderheid die kiest voor een plek die zich met zijn aanbod specifiek richt op niet-westerse cultuuruitingen. Daarnaast is 20% van de jongeren voor meer uitgaans- en dansgelegenheden in de stad.¹¹

2.3 Het urban aanbod in Rotterdam

Hieronder volgt een summier overzicht van instellingen, initiatieven en kunstenaars die zich met hun aanbod voor het grootste deel richten op de urban doelgroep in Rotterdam. Daarnaast een overzicht van locaties in Rotterdam die minstens één keer per jaar urban (laten) programmeren. Wegens de verscheidenheid in het urban aanbod is dit geen complete weergave van de Rotterdamse urban sector. De opsomming is een illustratie en dient als indicatie voor de huidige situatie in de stad.

---

⁸ *Quickscan Rotterdamse jongeren in hun vrije tijd*, COS en Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur, 2005

⁹ *Rotterdam Doet – Maar Wát?*, Janny Donker, 2008

¹⁰ *Quickscan Rotterdamse jongeren in hun vrije tijd*, COS en Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur, 2005

¹¹ *Quickscan Rotterdamse jongeren in hun vrije tijd*, COS en Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur, 2005

Instellingen

60Free, KAS, Urban Dance Concours, Dutch BBoy, Missing Link, Kunstbende, Zware Jongens, Starforce, The Global Village, Fabia Dance Centre, De Ontbranding, Gorilli, WMDC, Music Matters, Roots 'n Routes, Brass Battle, Siberia, Roffa 5314, Future in Dance by Exposure Events, Freezone, Rotterdam Dance Center, Fanatics, Tournesol Art & Culture, On Tha Move, Locus010, Pass The Mic, Lloyd's Dance Company, Walboomers, So Solid, Redrum Recordz, HAL4, FunX, Meet The Streets, Free2Rotate, Radio Stanvaste, Got Skills, TopNotch, John106, Rotterdam Streetartings, UrbanArts Rotterdam, HipHopHuis, HipHopInJeSmoel, Epitome Entertainment.

Naast urban instellingen is er in deze sector ook een groot aantal kunstenaars dat zelfstandig werkt en zijn diensten aanbiedt aan instellingen. Een aantal daarvan: Mike Redman, Esperanza, DJ MP, KAS, Excellent, Tuigcommissie, VSOP, GMB, Riske de Rat, RMB, Shay, Zulile, Tasha's World, TIM, Winne, Postman, E-Life, U-niq, Sabrina Starke, Duvel Duvel, Git Hyper, Scep Kendallovic, Nafer, Concrete, Pan Africans, Heinek'n, Alex, Crimson, Eddy Ra, Milz, Feis, Alee Rock, Dion, Maikel Walker, NtjamRosie, DJ Beatnologic, Ziggi.

In het algemeen is urban programmering in Rotterdam afhankelijk van (de voorkeur van) de programmeur of de noodzaak die een programmeur ziet in urban programmering. Ook de toegang tot elkaars netwerk speelt een rol. Een combinatie van deze drie factoren in negatieve zin maakt dat niet veel urban instellingen en kunstenaars de afgelopen jaren de gelegenheid hebben gehad om structureel activiteiten op deze locaties te organiseren of te presenteren. Hoewel het aantal locaties dat zijn deuren open stelt voor urban programmering redelijk groot is, gebeurt dit niet vaak. Onderstaande lijst geeft een weergave van locaties die één of meer keren per jaar urban programmeren in de stad.

Locaties

WMDC, Van Nelle Fabriek, Graffiti-wall Prins Alexander, andere graffiti-walls, Dynamo, De Fabriek, TENT., HipHopHuis, Icc's, CBK, Theater Zuidplein, Museum Boijmans Van Beuningen, Natuur Historisch Museum, Oude Luxor Theater, HAL4, WaterFront, Baroeg, WATT, Las Palmas II, Witte de With, Off Corso, Rotown, Locus 010, Kunsthal, Club zonder Concessies, Odeon, EXIT, Lantaren/Venster, Villa de Heerlijkheid, De Unie, Hofbogen, WORM, Catwalk, Skatepark Westblaak, Maassilo, AHOY, NAI, IMAX, Showroom MAMA, Roodkapje, Room Hostel.

2.4 Wat is de behoefte?

JongRRKC bespreekt in deze paragraaf een aantal knelpunten die steeds weer terugkomen in discussies en tijdens gesprekken met Rotterdamse urban en andere kunstinstellingen.

1. Een leemte in de ontwikkelingsketen

Als het gaat om talentontwikkeling heeft Rotterdam voldoende urban aanbod in de vorm van workshops, jamsessies, talentenjachten, battles en lessen. Dit aanbod is belangrijk voor Rotterdam om nieuw talent de kans te bieden ervaring op te doen en zich kwalitatief te verbeteren. Het ontbreekt (een deel van) de talenten echter aan een structurele mogelijkheid of plek om door te stromen, zich verder te ontwikkelen binnen het genre en/of zich te presenteren. Erkend moet worden dat niet elke urban kunstbeoefenaar de drang heeft om naar vakonderwijs door te stromen: een subcultuur die van origine van de straat afkomstig is laat zich moeilijk institutionaliseren.

Een praktische plek is juist voor dit talent noodzakelijk om zich - vanuit het authenticiteitskenmerk - door te kunnen ontwikkelen, te experimenteren en zich vervolgens op te maken voor een presentatie op grotere (gevestigde) podia. Dit is ook een conclusie die YoungEDBR stelt in zijn advies *INPUT #1: Jouw ideale poppodium*¹²: "De podia in Rotterdam laten momenteel nauwelijks de Rotterdamse artiesten en organisaties zien. Bovendien zouden de podia hen moeten ondersteunen in hun ontwikkeling. Van groot belang is dat artiesten en organisatoren uit Rotterdam een plek krijgen zich te ontwikkelen en te presenteren. De kleinere podia moeten de kweekvijvers zijn. Zij tonen het jonge en onbekende muzikalent. Deze kleinere podia bedienen elk een eigen muziekstijl en doelgroep, wat tot een meer specifieke identiteit leidt. Het Rotterdamse poppodiumcircuit zal door al dit unieke talent, binnen Nederland maar ook op internationaal niveau, op de kaart komen te staan." Enkele uitspraken van Paul van Oort en Leon Zwaans in hun onderzoek *Knelpunten van de podiumsector*¹³ ondersteunen bovengenoemde conclusie van de YoungEDBR. Zij geven aan dat "de klacht van nieuwe initiatieven, organisaties en lokale bandjes is, dat ze te weinig kansen krijgen op de bestaande podia. Deels is die klacht terecht: de bestaande organisaties bevinden zich veelal in dermate behoeftige omstandigheden dat ze geen tijd, geld, of energie hebben om nieuwkomers te ondersteunen en te faciliteren. Dit is de voornaamste reden dat nieuwkomers allemaal streven naar een eigen podium."

Onderzoeken naar het realiseren van een (fysiek) podium betreffen vaak pop- en multidisciplinaire podia. Door zich in bovengenoemde voorbeelden te beperken tot de discipline muziek beseft JongRRKC dat hij de overige disciplines onvoldoende vanuit onderzoeksoogpunt belicht. Het urban segment is namelijk breder dan muziek alleen. Het rapport *Rotterdam Doet - Maar Wát?* van Janny Donker gaat dieper in op alle urban disciplines. Een van de aanbevelingen die daarin wordt gedaan luidt "dat er genoeg ondernemingsgeest en goede bedoelingen zijn in de urban sector, maar structuur ontbreekt. Structuur begint ermee dat initiatieven met gedeelde belangen met elkaar in overleg gaan. Daarnaast is er in Rotterdam behoefte aan plekken waar deze doelgroep aan zijn trekken komt, zowel in de programmering als wat mogelijkheden betreft om zelf te experimenteren."¹⁴

2. Urban programmering, ontwikkeling en presentatie op de bestaande podia moet blijven

- Optimalisering van de keten betekent dat talent zich in de wijken en op de huidige locaties moeten kunnen blijven ontwikkelen. De huidige voorzieningen bieden daartoe voldoende mogelijkheden. De meerwaarde van een vaste urban plek is dat talent vanuit haar specifieke identiteit de kans krijgt structureel te experimenteren en zich voor te bereiden op het echte werk.
- Een vaste urban locatie mag niet het aanbod van huidige urban programmering, ontwikkeling en presentatie in de weg zitten.
- De bestaande podia hebben behoefte aan een urban plek/platform die als radar dient. Inmiddels zet een aantal poppodia programmeurs in die bekend zijn met de urban sector.
- Enkele urban organisatoren geven aan onbekend te zijn met de mogelijkheden die de (bestaande) podia bieden om daar te programmeren.

¹² *INPUT #1: Jouw ideale poppodium*, YoungEDBR, 2007

¹³ *Knelpunten van de podiumsector*, Paul van Oort en Leon Zwaans, 2007

¹⁴ *Rotterdam Doet - Maar Wát?*, Janny Donker, 2008

- De samenhang in urban programmering in de stad zou beter gestroomlijnd moeten worden.

3. Structureel urban arts programmering

Niet alleen bovengenoemde kweekvijver- en platformprincipes zijn wensen vanuit de sector. Ook de mogelijkheid om structureel urban arts te programmeren op de uitgaansavonden (vrijdag en zaterdag) op zowel grote als kleine podia in Rotterdam is een onderwerp dat hoog op de urban agenda staat. In de huidige Rotterdamse infrastructuur is daar op dit moment geen mogelijkheid toe.

4. Vruchtbare basis van Rotterdams talent creëren

De gemeente Rotterdam moet beschikbare middelen zodanig inzetten dat een grote vruchtbare basis van Rotterdams talent gecreëerd wordt. Het urban culture podium heeft als functie de ontwikkelingsketen in de urban scene te optimaliseren. Urban talent kan dan met behoud van eigen identiteit beter doorstromen naar de top. Deze vruchtbare basis zal Rotterdam in de toekomst in staat stellen meer eigen talent op de hoofdpodia, maar ook in de rest van Nederland en internationaal te presenteren. De ontwikkeling hiervan gaat tevens gepaard met het professionaliseren van talent (kunstenaar, producent, programmeur) op zakelijk en artistiek-inhoudelijk gebied.

2.5 Conclusies hoofdstuk 2

1. JongRRKC signaleert voldoende aanbod van urban talentontwikkeling op vooral het 'instap'-niveau. Echter, het talent heeft vrijwel geen mogelijkheden om zich binnen de disciplines van het urban genre verder te ontwikkelen tot toptalent en zich voor te bereiden op presentaties op de grotere podia. Het ontbreekt deze talenten binnen de urban ontwikkelketen aan een eigen plek of herkenbare plekken zoals dat bij andere jongerensubculturen vaak wel het geval is. Deze beperkte mogelijkheden om aan alle urban kunstvormen uiting te geven doen geen recht aan de grote verscheidenheid binnen urban culture.
2. Veel jongeren en jong volwassenen beoefenen niet één maar meerdere disciplines. JongRRKC constateert de noodzaak talent uit verschillende disciplines een eigen plek te geven waar ontwikkeling en kruisbestuiving ongedwongen kunnen plaatsvinden. Er moet voldoende ruimte worden gegeven aan jongeren om eigen initiatieven te ontplooiën.
3. Het valt JongRRKC op dat een groot aantal urban instellingen afhankelijk is van de welwillendheid van programmeurs van bestaande locaties om urban neer te zetten.
4. Eén of meerdere urban locaties in de stad geven talent de mogelijkheid organisatorische vaardigheden te ontwikkelen (professionaliseren), eigen talent te presenteren en uitgaansavonden te organiseren voor een groeiende doelgroep in binnen- en buitenland. Daarnaast kunnen bestaande instellingen putten uit de urban expertise die zich hier bundelt.
5. Binnen de urban scene is er vraag naar afstemming van elkaars aanbod om de doorstroom van talent te optimaliseren. Een centrale urban plek/instelling/platform zou deze verschillende informatiestromen kunnen coördineren.
6. JongRRKC ziet dat gevestigde (high culture) instellingen steeds meer open staan voor samenwerkingsverbanden met urban organisaties.

7. De afgelopen jaren hebben steeds meer urban kunstenaars zich als zelfstandige gepresenteerd. Vaak zijn zij autodidact op organisatieniveau met als gevolg dat theoretische bagage en/of kennisniveau veelal ontbreekt om op volwaardige wijze in de culturele sector mee te kunnen draaien. JongRRKC ziet dat wederzijdse expertise-uitwisseling tussen en kennisbevordering gericht op deze groepen over cultureel ondernemerschap en aangrenzende onderwerpen op termijn een positieve uitwerking heeft op de hele Rotterdamse creatieve industrie.
8. Tenslotte neemt JongRRKC een aantal urban initiatieven waar die zonder overheidsondersteuning programmeren in de stad met betrekking tot het produceren en presenteren van zang, rap, producing, DJ-ing, dans (o.a. street- en breakdance), theater, film/videoclips, nieuwe media, literatuur, poëzie (o.a. spoken word), beeldende kunst (o.a. graffiti) en mode.

3. Pijlers van het urban culture podium

JongRRKC adviseert de gemeente de urban culture te ondersteunen langs drie pijlers en daarmee een plek te geven in de stad. Deze ondersteuning heeft vooral betrekking op het optimaliseren van de urban (talent)ontwikkelketen. Nader onderzoek moet duidelijk maken welke locaties het meest geschikt zijn. De drie pijlers zijn:

1. investeren in talentontwikkeling en organisatie urban arts
2. plek voor uitgaan en presentatie
3. convenant urban programmering

3.1 Investeren in talentontwikkeling en organisatie urban arts

Urban arts is als kunstvorm aan constante verandering onderhevig. Het betreft hier een grote doelgroep in een genre dat zichzelf blijft vernieuwen.

- JongRRKC ziet de noodzaak talent uit de verschillende disciplines een eigen plek te geven waar ontwikkeling en kruisbestuiving ongedwongen kunnen plaatsvinden. Het is daarom wenselijk verschillende disciplines naast elkaar vertegenwoordigd te zien op één bepaalde locatie.
- Niet alleen kruisbestuiving tussen de verschillende disciplines wordt dan gestimuleerd, ook is interactie tussen de urban arts en andere kunstsectoren mogelijk.
- JongRRKC is van mening dat een locatie voor talentontwikkeling een plek is waar creativiteit centraal staat en waar ruimte is voor vernieuwing, kruisbestuiving en professionalisering (zakelijk en artistiek-inhoudelijk). Deze locatie is het gezicht van urban talentontwikkeling en de schakel tussen jong talent (van de straat of vanuit de wijk) op weg naar een podium.
- Het is niet de bedoeling alle bestaande plekken en instellingen voor talentontwikkeling van de stadsk kaart te schrappen, eerder een plek te bieden waar alle kennis en knowhow samenkomt en elkaar kan inspireren en beïnvloeden.

Een van de meest gehoorde kritieken op de plannen voor de investering in urban arts is de onverenigbaarheid van de eigenheid van straatcultuur en gemeentelijke geldelijke ondersteuning. Dit hangt sterk samen met het gevoel van echtheid en authenticiteit zoals beschreven in de bespreking van de term urban. Een belangrijke eis die daarom gesteld mag worden aan een dergelijk centrum is zelfredzaamheid, zowel op organisatorisch vlak, als financieel.

- Het dient een plek te zijn waar de doelgroep het voor het zeggen heeft, zelf verantwoordelijk is voor het genereren van successen en leert van fouten.

3.1.1 Eisen locatie(s) talentontwikkeling

De eisen die aan de locatie(s) gesteld worden zijn divers en hebben betrekking op faciliteiten die voor de verschillende urban disciplines ontbreken:

Interactie

Verschillende urban organisaties in de stad houden zich op diverse locaties bezig met talentontwikkeling vanuit verschillende disciplines. Dit moet blijven. Het ontbreekt de stad echter aan een plek met een zekere aantrekkingskracht waarin alle disciplines die aan de term urban gekoppeld kunnen worden, beoefend kunnen worden. Zo vereist het aanbieden van workshops dans, nieuwe media, spoken word en graffiti art op één locatie een ruimte die voor verschillende doeleinden kan worden gebruikt en die daarmee vooral groot van oppervlakte is. Deze disciplines raken elkaar op verschillende manieren, maar sluiten gezamenlijk gebruik van de ruimte niet uit.

Van interactie tussen de verschillende kunstvormen gaat een stimulerende en inspirerende werking uit en de ontwikkeling van skillz (lees: vaardigheden) wordt gestimuleerd.

Kweekvijver

Deze locatie voor talentontwikkeling voor beginnende artiesten en kunstenaars dient eveneens een kweekvijver te zijn voor jonge culturele ondernemers en een plek waar organisatorisch talent zich kan vormen en professionaliseren. Het aanbieden van kantoorruimte, vergaderruimte of een plek waar men gebruik kan maken van computers is daarvoor een must.

De samenwerking tussen jonge professionals en ervaren krachten uit het eigen veld wordt door middel van een kweekvijver ondersteund.

Oefenruimtes

Er is behoefte aan oefenruimtes die voldoen aan de wensen van de urban doelgroep in bijvoorbeeld de discipline muziek. De meeste bestaande oefenruimtes zijn voornamelijk gericht op bandjes (zang, bas, gitaar, drum). Er zijn maar weinig oefenruimtes uitgerust met draaitafels en computers voor dj's. De bestaande oefencentra, zoals bijvoorbeeld WaterFront aan de Boompjes en Dynamo op Zuid, bieden meestal een ruimte aan met eigen apparatuur en instrumentarium, zoals een drumstel en versterkers.

Voor de ontwikkeling van rap, zang en dj-ing is het noodzakelijk ruimtes te bieden met draaitafels, computers en versterkers voor de vocalen. Daarnaast is geschikte en voldoende oefenruimte gewenst voor dans (o.a. street- en breakdance), theater, film/videoclips, nieuwe media, literatuur, poëzie (o.a. spoken word), beeldende kunst (o.a. graffiti) en mode.

Beheerder

Een aparte plek voor de beheerders in het pand is noodzakelijk voor het stellen van vragen, het inschrijven voor workshops, het betalen en boeken van de oefenruimtes, melden van klachten, etc..

JongRRKC stelt dat de ontwikkeling van urban arts op drie manieren gestimuleerd kan worden.

1. Door het verenigen van zoveel mogelijk disciplines in eenzelfde ruimte.
2. Door positionering van die talentontwikkeling in de stad tussen andere kunstvormen in.
3. Door de sector zowel zakelijk als artistiek-inhoudelijk te professionaliseren.

De blik naar binnen toe wordt op deze manier geïntensiveerd (met een nadruk op kwalitatieve ontwikkeling) terwijl het contact met de buitenwereld inspirerend zal werken en vernieuwing zal bevorderen.

3.2 Plek voor uitgaan en presentatie

Het urban culture podium moet volgens JongRRKC een plek voor talentontwikkeling en kennisoverdracht zijn en tevens een plek waar talent gepresenteerd kan worden en waar het uitgaanspubliek urban culture kan proeven.

Bij de afweging welke locatie een geschikte plek vormt voor presentatie en uitgaan spelen de volgende aspecten een rol:

- (multi)functionaliteit
- capaciteit
- bereikbaarheid
- atmosfeer
- positionering ten opzichte van bestaande podia

JongRRKC adviseert een plek om talent een podium te geven en tegelijkertijd een uitgaansgelegenheid gericht op urban arts te creëren. De locatie kan behalve als podium ook dienen als ontmoetingsplaats voor creatieve gelijkgezinden.

- Deze locatie moet worden beschouwd als een natuurlijke schakel in de keten waarin kunstenaars zich kunnen ontwikkelen, zich kunnen presenteren en kunnen experimenteren. Kunstenaars, acts en programmeurs die zich hebben bewezen met hun talent stromen vervolgens door naar de grotere bestaande podia om op te treden, te exposeren of te programmeren.
- De omvang van deze locatie is gebaseerd op enerzijds de aanwezigheid van bestaande voorzieningen die zich richten op de brede basis en anderzijds op wat er aan 'top'-locaties is. Door het aanbod van het urban culture podium af te stemmen op de huidige culturele infrastructuur zal het een kwalitatieve meerwaarde hebben voor cultureel Rotterdam. Er wordt tevens ingespeeld op de behoeften van een doelgroep die nu (nog) onvoldoende wordt bediend. Vanwege de positie die het urban culture podium inneemt binnen zowel de urban ontwikkelketen (kweekvijver, interactie, experimenteerplek) als de Rotterdamse culturele infrastructuur stelt JongRRKC voor dat de locatie voor uitgaan en presentatie de podiumfunctie zal vervullen tot een capaciteit van ongeveer 250 bezoekers. Dit is groot genoeg om flexibel te kunnen programmeren en klein genoeg om overdag een ontmoetingsplek te vormen (lounge of chill-out ruimte). Een zaal met een grotere capaciteit zal lastig elke avond te vullen zijn. De locatie moet tevens zeer centraal gelegen zijn en bereikbaar met alle mogelijke vormen van openbaar vervoer.
- De duidelijke positionering van deze urban plek voor presentatie en uitgaan komt ook ten goede aan de inhoudelijke en creatieve invulling van urban programmering in de rest van de stad, en aan de investering in urban talentontwikkeling en organisatie (zie paragraaf 3.1).

3.3 Convenant urban programmering

Structureel moet het aanbod van urban kunst- en cultuuruitingen binnen Rotterdam worden vergroot en gegarandeerd. Instellingen mogen niet naar eigen willekeur wel of niet urban programmeren, maar moeten zich vastleggen op een minimaal aanbod. Dit kan worden bereikt door het sluiten van een convenant tussen bestaande podia en de nieuwe urban locaties (talentontwikkeling en presentatie/uitgaan) op een manier die vergelijkbaar is met het inmiddels bestaande Jazzconvenant. De programmeurs van het urban podium kunnen in gezamenlijkheid met de programmeurs van de bestaande podia/musea/theaters/galerieën/arthouses/(kunstvak)onderwijs/oefenruimtes zorg dragen voor een verbreding van het aanbod van urban culture in Rotterdam en het optimaliseren van de urban ontwikkelketen.

4. Het urban culture podium en zijn culturele omgeving

De figuur op de volgende pagina is een weergave van het urban culture podium in verhouding tot zijn culturele omgeving.

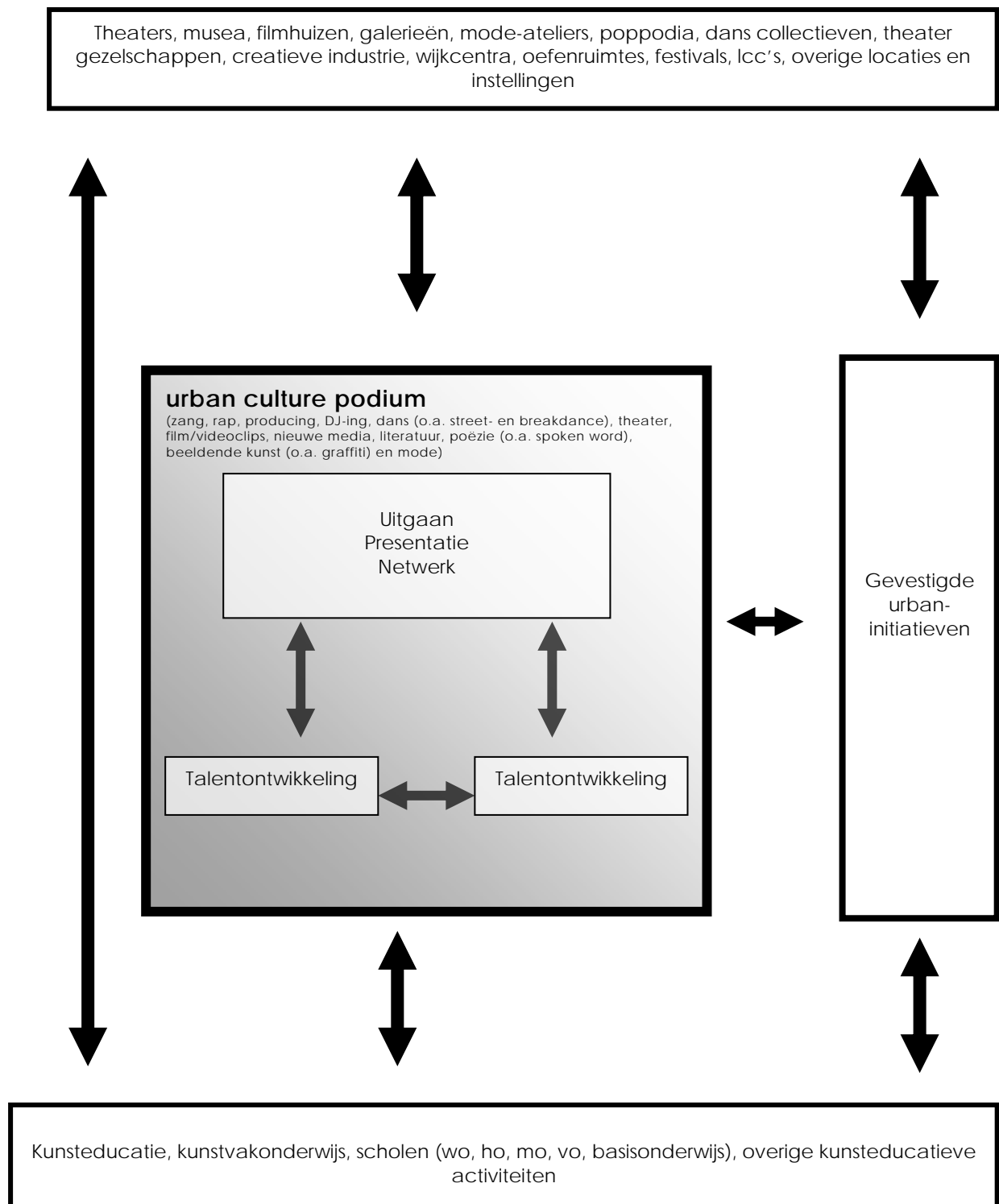
In het grote vlak bevindt zich de kern van het urban culture podium: locatie(s) voor talentontwikkeling en een plek voor presentatie/uitgaan. Deze hoofdlocaties staan niet alleen in nauw contact met elkaar, er is ook samenwerking met bestaande urban initiatieven en culturele instellingen. Het urban culture podium maakt daarnaast gebruik van de kennis en expertise van de gevestigde urban organisaties en initiatieven die al veel ervaring hebben opgedaan in het Rotterdamse (en landelijke) culturele veld. Het urban culture podium is hiermee een van de schakels in de ontwikkelketen.

JongRRKC is daarnaast van mening dat bestaande samenwerkingsverbanden tussen de urban organisaties en podia/musea/theaters/galerieën/arthouses/(kunstvak)onderwijs/oefenruimtes moeten blijven voortbestaan.

De derde pijler van het advies - het urban covenant - wordt getekend door zowel het urban culture podium als de podia/musea/theaters/galerieën/arthouses/(kunstvak)onderwijs/oefenruimtes om gezamenlijk zorg te dragen voor een verbreding van het aanbod van urban culture in Rotterdam.

HET URBAN CULTURE PODIUM

↔ = 'wederzijdse uitwisseling met'

NB 1: De grootte van de vlakken in de figuur is niet conform de werkelijke situatie. De urban culture en het podium staan in dit advies centraal en zijn daarom uitgelicht.

NB 2: In de dagelijkse praktijk is er bij urban initiatieven overlap met alle vlakken. Vanwege de specifieke aandacht voor urban culture in dit advies zijn de gevestigde urban initiatieven apart als lifestyle sector benoemd.

Nabeschooving

Algemeen

- De drie pijlers bieden inzicht in de betekenis en mogelijkheden voor het urban culture podium.
- Naast deze visievorming is een praktische uitwerking van het podium ten aanzien van de hoofd- (en satelliet)locaties, de bestaande podia, instellingen, projecten, producenten, kunstenaars en programmeurs zeer gewenst.
- Vanwege de heterogeniteit binnen het urban genre is het niet onoverkomelijk dat de disciplines zich op verschillende ontwikkelniveaus bevinden. Voor een betere afstemming van de subgenres (onderling) is actuele informatie over de afzonderlijke disciplines nodig. Deze kennisvergroting en -uitwisseling bieden aan betrokkenen de kans om beter (samen) te werken in de sector en zich binnen dit specifieke segment zakelijk en artistiek-inhoudelijk te professionaliseren. Ook kan met deze uitwisseling draagvlak worden gecreëerd bij bestuurders, het culturele veld en de urban sector.
- JongRRKC ziet het als zijn taak om het gemeentebestuur, de kwartiermaker en de programmeurs te adviseren over de praktische uitvoering van de beschreven pijlers.

Interne organisatie van het urban culture podium

- Naast de (functies van de) locaties is een duidelijke afbakening van de interne organisatie (inclusief het profiel van de programmeurs) een belangrijke voorwaarde voor de continuïteit van dit project.
  - JongRRKC is ervan overtuigd dat er niet één programmeur moet komen, maar dat expertise vanuit elk urban discipline aanwezig is in het uitvoerende team. Deze programmeurs staan in nauw contact met bestaande podia en instellingen en ook de doelgroep.
  - De interne organisatie van het urban culture podium is verantwoordelijk voor de eerste twee pijlers van dit advies en bewaakt tevens de uitvoering van het urban covenant.
  - Het urban culture podium stelt zich ook op als belangenorganisatie en woordvoerder bij grote beslismomenten in de urban sector. Rotterdam neemt hiermee zijn plek als leading urban city in Nederland in en is daarmee het eerste (landelijke) aanspreekpunt voor urban culture.

Survey urban dans

- De Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur organiseerde woensdag 8 oktober 2008 een bijeenkomst/survey waarbij urban dans centraal stond.
  - Doel van de survey was ingaan op de positie van urban dans binnen het overkoepelende genre 'Dans' en hoe dat zich verhoudt tot bestaande opleidings- en talentontwikkelingstrajecten en de presentatie-mogelijkheden in de stad. JongRRKC is verheugd een bijdrage te hebben geleverd aan deze survey
- JongRRKC vindt dat dergelijke bijeenkomsten ook moeten worden georganiseerd voor de urban disciplines zang, rap, producing, DJ-ing, theater, film/videoclips, nieuwe media, literatuur, poëzie (o.a. spoken word), beeldende kunst (o.a. graffiti) en mode - al dan niet geclusterd. JongRRKC is bereid met het gemeentebestuur, de kwartiermaker en/of programmeurs mee te denken.

Literatuur

- *Quickscan Rotterdamse jongeren in hun vrije tijd* - Centrum voor Onderzoek en Statistiek en Rotterdamse Raad voor Kunst & Cultuur, 2005
- *Regionale bevolkings- en allochtonenprognose 2005-2025*, Coen van Duin, Andries de Jong, Rob Broekman, Centraal Bureau voor de Statistiek, 2006
- *Bevolkingsprognose Rotterdam 2025* - C. Ergun, M. Bik en C. Stolk, Centrum voor Onderzoek en Statistiek, 2007
- *Manifest Wederom Onderbedeeld?* - Comité Urban Culture, 2008
- *Rotterdam Doet – Maar Wát?* - Janny Donker; 2007
- *A little less conversation (a little more action please): Over de economische potentie van de muziekindustrie in Rotterdam* - Economical Development Board Rotterdam (EDBR), 2008
- *Begroting 2007* - Gemeente Rotterdam
- *Kaderbrief 2008 Urban Culture Podium* - Gemeente Rotterdam. 2008
- *Reactie wethouder Kaya op begroting 2007* - Gemeente Rotterdam, 2006
- *Jeugdcultuur: een stijluerrilla?* - Heleen Moyaert, Arteveldemagazine: Arteveldehogeschool Gent, 2007
- *Knelpunten in de podiumsector* - Paul van Oort & Leon Zwaans, 2007
- *MOTIE 2898: Integratie Urban Culture Podium met Rotterdam Europese Jongerenhoofdstad 2009* - PvdA, 2006
- *Rotterdam Cultuurstad* - PvdA, 2006
- *Presentatie landelijk publieksonderzoek poppodia 2004* - Letty Ranshuysen, 2004
- *Culturele Staalkaart* - Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur, 2007
- *Just Beneath The Surface* - Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur, 2005
- *Van de straat: Talentontwikkeling in Rotterdam* - Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur, 2006
- *Rotterdam Doet - Rotterdam Jongerenhoofdstad Plan 2008-2009* - Stichting Europese Jongerenhoofdstad, 2007
- *Programma YOUR WORLD 2008 & 2009* - Stichting Europese Jongerenhoofdstad, 2008
- *Bestuursrapportage YOUR WORLD 2009* - Stichting Europese Jongerenhoofdstad, 2008
- *Jacobellis v. Ohio, 378 U.S. 184, 197* - Supreme Court of the United States, 1964
- *Wat is Urban Culture?* - Siebe Thissen, 2005
- *INPUT #1: Jouw ideale poppodium* - YoungEDBR, 2007
- *New Skool Jongerenmanifest*, 2004
- www.cbs.nl
- www.cos.rotterdam.nl
- www.mjblige.com
- www.rotterdamdata.nl
- www.statline.cbs.nl

JongRRKC bedankt alle personen en initiatieven die hij heeft gesproken tijdens het schrijven van dit advies. Daarnaast hecht JongRRKC veel waarde aan personen en initiatieven waar hij geen direct contact mee heeft gehad, maar die wel relevant zijn voor de ontwikkeling van de Rotterdamse urban scene. Onze dank gaat tevens uit naar diegenen die niet in onderstaande lijst zijn genoemd, maar wel van betekenis zijn (geweest) voor de urban sector.

Alex	Harry Hamelink	Michiel Paerel	Unorthodox
All Star Breakers	Onno Hart	Dick Pakkert	Urban Dance
Piet Barendse	Heinek'n	Pan Africans	Concours
Barkode	HipHopHuis	Pass The Mic	UrbanArts
101barz	HiphopInJeSmoel	Lisia Pires	Rotterdam
Ozman Batal	Git Hyper	Philip Powel	Urban Awards
DJ Beatnologic	Dennis Ilic	PopUnie	Dave
Ben Bergmans	Illusionary Rockaz	POP UP	Vanderheijden
Tim Beumers	Imperium	Postmen	Aruna Vermeulen
Black Soil HipHop	Indirah	Flow Provider	Gerald Vreden
Filmfestival	International	Eddy Ra	Sigmar Vriesde
Zulile Blinker	Breakdance Event	Rabbani	VSOP
Donica Buisman	Conny Janssen	Radio Stanvaste	Maikel Walker
Jack Burgers	Jason R. Jeander	REYC 2009	Winne
Ricardo Burgzorg	John106	Redrum Recordz	John Wooter
B&W Next	Lorenzo	Mike Redman	Xaline
Noah Campbell	'RMB' Jonathas	Riske de Rat	X-ite
Karin 'Evedice'	JuizeFM	DJ Rockid	YoungEDBR
Campbell	Ohran Kaya	Alee Rock	YouTube
CBK	Lucien Kembel	Roffa 5314	Ziggi
CC	Scep Kendallovic	Roger (Missing Link)	Leon Zwaans
C.J.	Shayveca 'Shay'	Roots 'n Routes	Zware Jongens
CoDarts	Kreuger	Rotterdamse	
Concrete	Ted Langenbach	Jongerenraad	
Comité Urban	Lastplak	R'Voices	
Culture	Michael Lints	Harvey 'Excellent'	
CrimeJazz	Live at Nighttown	Samuel	
Crimson	Lloyd's Dance	Jolien Sanders	
DJ Cutnice	Company	SBAW	
Sasha Dees	Henca Maduro	Scapino	
dienst Kunst & Cultuur	Natalie Makoma	Siberia	
Dignity	Lloyd Marengo	Skatepark	
Janny Donker	Tyrone van der Meer	Westblaak	
Dutch BBoy	Meet The Streets	SKVR	
Duvel Duvel	Gerry 'GMB'	So Solid Productions	
E-life	Mendes	Jolanda Spoel	
Epitome	Mike (VSOP)	Starforce	
Entertainment	Milz	Sabrina Starke	
Esperanza	Missing Link	Geert ter Steeg	
Feis	ML75	Remon Stotijn	
Free2Rotate	Evan van de Most	Greg Struiken	
Funkie 010	Andrea Moreira	Tasha's World	
Fun X	Netwerk CS	Te Relax	
G-Boah	New Skool Rules	Navin 'Nafer'	
Gianinni 'Gen'	Nighttown	Thakoer	
Semedo Moreira	NtjamRosie	The Street Club	
Global Village	Nu Music Network	(Between-us)	
Gorilli	ODM	Siebe Thissen	
Got Skillz	John Olivieira	Too Dirty	
Rik Grashoff	John Olivieira	Tuigcommissie	
Robert de Haas	De Ontbranding	DJ Turne	
Marlite Halbertsma	Optima Forma	U-Behave	
	DJ Optimus	U-niq	

Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur
Postbus 2800
3000 CV ROTTERDAM

Kantooradres
Mauritsweg 35
3012 JT ROTTERDAM

t 010 433 58 33
f 010 413 51 95
e rrkc@rrkc.nl

www.rrkc.nl